

Vergaderjaar 2022–2023

31 322

Kinderopvang

Nr. 464

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 september 2022

Kinderopvang is een belangrijke voorziening voor onze samenleving. De kinderopvangsector heeft gedurende de Covid-golven enorm hard doorgewerkt. Door deze inzet kon goede noodopvang geboden worden aan ouders met cruciale beroepen en kwetsbare kinderen. Ik heb grote waardering voor de inzet van alle medewerkers in de kinderopvang. De overheid heeft met de tegemoetkomingen voor ouders een bijdrage geleverd aan het draaiende houden van deze belangrijke sector. Uw Kamer heeft mij op 18 mei jl. verzocht om u te informeren over de actuele stand van zaken van deze tijdelijke tegemoetkomingsregelingen kinderopvang. Met deze brief kom ik tegemoet aan uw verzoek. In deze brief geef ik, mede namens de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane, de stand van zaken weer van de Tijdelijke tegemoetkomingsregeling KO (TTKO), de Tijdelijke tegemoetkomingsregeling KO zonder overheidsvergoeding (TTKZO) en de gemeentelijke regeling.

1. Stand van zaken TTKO

In mijn brief van 28 april jl. heb ik uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane, geïnformeerd over onder andere de TTKO.¹ Ik heb uw Kamer meegedeeld dat ik de TTKO heb aangepast vanwege de derde sluiting van de buitenschoolse opvang (bso). Het kabinet heeft ouders opgeroepen om gedurende de sluiting van de bso afgelopen december/januari de eigen bijdrage door te betalen. Daarnaast heeft het kabinet besloten om ouders die te weinig tegemoetkoming hebben ontvangen tijdens de eerste en/of tweede sluitingsperiode van de kinderopvang tegemoet te komen.

Inmiddels heeft de Sociale Verzekeringsbank (SVB) in samenwerking met de Belastingdienst/Toeslagen de TTKO uitgevoerd. Ouders hebben in juni een tegemoetkoming ontvangen voor de derde sluitingsperiode en/of de

¹ Kamerstuk 31 322, nr. 444.

additionele tegemoetkoming. De tegemoetkoming voor zowel de derde sluitingsperiode als de additionele tegemoetkoming is door de Belastingdienst/Toeslagen vastgesteld op basis van de gegevens zoals bekend op de peildatum van 1 mei 2022.

De uitvoeringsorganisaties (SVB en de Belastingdienst/Toeslagen) en de brancheorganisaties (Brancheorganisatie Maatschappelijk Kinderopvang, Brancheorganisatie Kinderopvang, Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang, Stichting Voor Werkende Ouders) hebben ouders opgeroepen om hun kinderopvangtoeslaggegevens aan te passen aan de feitelijke situatie. Daar ben ik hen zeer erkentelijk voor.

1.1. Aantal beschikkingen en uitbetaling

Derde sluitingsperiode

Ouders die kinderopvangtoeslag (hebben) ontvangen en de eigen bijdrage hebben betaald gedurende de sluiting van de bso hebben in juni een beschikking ontvangen van de SVB. In deze beschikking is aangegeven wat de ouder aan tegemoetkoming ontvangt voor de derde sluitingsperiode. In totaal heeft de SVB ongeveer 297.000 betalingen gedaan en in totaal bijna € 18 mln. overgemaakt aan alle rechthebbenden. Gemiddeld is er een bedrag van € 60 betaald aan ouders.

Additionele tegemoetkoming

Ouders die tijdens de eerste of tweede sluitingsperiode van de kinderopvang te weinig tegemoetkoming hebben gehad omdat de gegevens niet actueel waren, hebben in juni een additionele tegemoetkoming ontvangen. De SVB heeft ruim 257.000 betalingen gedaan in het kader van de additionele tegemoetkoming. Voor de additionele tegemoetkoming is een totaalbedrag van ruim € 37,5 mln. uitgekeerd. Ouders hebben gemiddeld een bedrag van € 105,- ontvangen.

1.2. Bezwaar

Derde sluitingsperiode

Ouders konden bij de Belastingdienst/Toeslagen in bezwaar tegen het besluit dat de SVB heeft genomen als zij het daarmee oneens waren. Een beperkt aantal ouders heeft dit gedaan; 60 ouders hebben bezwaar gemaakt tegen de beschikking die zij hebben ontvangen voor de derde sluitingsperiode. Het aantal bezwaren is bijna nihil (0,02%).

Additionele tegemoetkoming

Voor de additionele tegemoetkoming zijn 26 bezwaren ingediend. Ook voor deze regeling geldt dat het aantal bezwaren zeer minimaal is (0,01%).

De bezwaren voor de derde sluitingsperiode en de additionele tegemoetkoming zijn beperkt. Voor mij is dat een belangrijk signaal dat de regeling over het algemeen succesvol is geweest.

1.3. Beheersmaatregelen additionele tegemoetkoming

Om misbruik of oneigenlijk gebruik te beperken heeft de Belastingdienst/Toeslagen een beheersmaatregel uitgevoerd bij de additionele tegemoetkoming. In het kader hiervan heeft de Belastingdienst/Toeslagen wijzigingen (in inkomen of uren) die tot een additionele tegemoetkoming van ten minste € 500 leiden onderzocht.

Om het risico op onbedoelde fouten en eventueel misbruik en oneigenlijk gebruik te mitigeren heeft de Belastingdienst/Toeslagen 121 (70 en 51) dossiers onderzocht. De Belastingdienst/Toeslagen heeft niet kunnen concluderen dat er sprake was van strategisch gedrag. Ouders hebben hun gegevens niet aangepast om zo een hogere tegemoetkoming te ontvangen. In de meeste gevallen ging het om juiste mutaties. In de gevallen waar de mutaties niet juist waren, ging het om het verkeerd invullen van de gegevens. Deze gegevens zijn aangepast na overleg en met akkoord van de betreffende ouder.

2. Stand van zaken TTKZO

2.1. Wijziging TTKZO

Samen met de SVB heb ik de afgelopen tijd gewerkt aan een wijziging van de Tijdelijke tegemoetkomingsregeling KO zonder overheidsvergoeding (TTKZO) in verband met de sluiting van de bso afgelopen december/ januari.² De regeling is 8 juli gepubliceerd in de Staatscourant en treedt in werking op 1 oktober 2022.³ Vanaf 1 oktober tot en met 1 december 2022 kunnen personen die de kosten van de bso geheel zelf hebben gedragen en geen overheidsvergoeding hiervoor hebben ontvangen, een tegemoetkoming op basis van de TTKZO aanvragen bij de SVB. Zij dienen dan in de periode 21 december 2021 tot en met 9 januari 2022 hun facturen voor de buitenschoolse opvang (bso) volledig te hebben doorbetaald. Zij komen niet in aanmerking als zij een tegemoetkoming op grond van de TTKO voor dezelfde periode hebben ontvangen. Op de website van de SVB is meer informatie te vinden.

2.2. Communicatie

Naast de reguliere communicatieactiviteiten, zoals de website van de rijksoverheid en sociale media, worden extra acties ondernomen om de doelgroep zoveel mogelijk te bereiken. Zo schrijft de SVB in september de oude doelgroep van de eerste twee sluitingsperiodes aan om hen te wijzen op de mogelijkheid TTKZO over de derde sluitingsperiode aan te vragen. Ook heeft de SVB een emailalert op hun website geopend, waar men zich kan aanmelden zodat men tijdig wordt geïnformeerd over de opening van het aanvraagloket. Verder stuurt het Ministerie van SZW in september een nieuwsbericht uit naar alle kinderopvangorganisaties met bso waarin wordt gewezen op de TTKZO en het aanvraagloket. Brancheorganisaties in de kinderopvang (Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, BOInk en Voor Werkende Ouders) vragen ook aandacht voor de nieuwe tegemoetkoming en wijzen hun leden op de mogelijkheid een aanvraag in te dienen.

2.3. Aanvraagprocedure

Zoals hierboven genoemd kan per 1 oktober 2022 de tegemoetkoming op basis van de TTKZO bij de SVB worden aangevraagd.

Hiervoor dient het ingevulde aanvraagformulier, de betaalde bso-facturen en Verklaring kinderopvang te worden aangeleverd. Vanaf september kan de Verklaring kinderopvang op de website van de SVB worden gedownload, zodat die tijdig kan worden ingevuld en ondertekend door de kinderopvangorganisatie.

² Kamerstuk 31 322, nr. 444.

³ Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 30 juni 2022, nr. 2022-0000136962, tot wijziging van de Tijdelijke tegemoetkomingsregeling KO zonder overheidsvergoeding in verband met de derde sluitingsperiode (Stcrt. 2022, nr. 17855).

Aanvragers ontvangen binnen de reguliere termijn van de Algemene wet bestuursrecht een beschikking gevolgd door een betaling. Naar verwachting komen circa 2.000 huishoudens in aanmerking voor de tegemoetkoming.

2.4. Terugbetaling TTKZO

De SVB vordert bij ongeveer 200 personen TTKZO uit 2021 terug. Deze personen hadden tijdens de eerdere sluitingen geen TTKO ontvangen op basis van de kinderopvangtoeslaggegevens op dat moment. Deze personen hadden echter de eigen bijdrage doorbetaald gedurende de sluiting, waardoor ze wel recht hadden op TTKZO. Bij de berekening van de additionele tegemoetkoming is gebleken dat deze personen op basis van de kinderopvangtoeslaggegevens op de peildatum toch recht hebben op een additionele tegemoetkoming. Om dubbele betalingen te voorkomen heeft de SVB de TTKZO succesvol teruggevorderd; ruim 80% van de ouders heeft inmiddels het bedrag terugbetaald.

2.5. Uitspraak rechtbank TTKZO

Op 11 april 2022 is door de Rechtbank Midden-Nederland uitspraak gedaan over de eerste TTKZO-tegemoetkomingsregeling uit 2021.⁴ Het betrof een beroepszaak over een te late aanvraag uit 2021 voor TTKZO. Het beroep in deze zaak is gegrond verklaard. Reden van de rechtbank is dat in 2021 niet tijdig en duidelijk vooraf is gecommuniceerd dat personen in een tijdvak van twee maanden de TTKZO konden aanvragen. De termijn van een aanvraagperiode van twee maanden *an sich* is volgens de rechtbank niet onevenredig, maar omdat hier te kort van tevoren op is gewezen, is de aanvrager in het gelijk gesteld.

Ik heb verschillende activiteiten ondernomen die tegemoetkomen aan de uitspraak. Zo is (en wordt) allereerst tijdig en breed gecommuniceerd wanneer de beoogde opening van het nieuwe TTKZO-loket is, vanwege de derde sluiting van de bso. Eind april 2022 heb ik de verwachte aanvraagperiode reeds gecommuniceerd in een brief aan de Tweede Kamer.⁵ Daarna is ook op de websites van de rijksoverheid en de SVB aangegeven wanneer de beoogde aanvraagperiode start. Naast tijdige communicatie, vinden er meer communicatieactiviteiten plaats vergeleken met vorig jaar, zoals het aanschrijven door de SVB van de oude TTKZO-doelgroep (zie paragraaf 2.2).

Specifiek ten aanzien van de uitspraak neemt de SVB de aanvraag van deze persoon alsnog in behandeling. Tevens komt de SVB ruimer aan de uitspraak tegemoet door personen die te laat waren met het indienen van een aanvraag over de eerste of tweede sluitingsperiode, de mogelijkheid te bieden om nog een TTKZO-tegemoetkoming aan te vragen. Dit zijn personen van wie hun aanvraag in 2021 is afgewezen, personen die bezwaar hebben gemaakt of in beroep zijn gegaan of personen die met de SVB of BOiNK contact hebben opgenomen omdat ze te laat waren met aanvragen.

De SVB heeft met 140 personen proactief contact opgenomen om hen te wijzen op de aanvraagmogelijkheid. Hiervan hadden eind augustus 96 personen alsnog een tegemoetkoming ontvangen.

⁴ zaaknummer: UTR 21/4815.

⁵ Kamerstuk 31 322, nr. 444.

3. Gemeentelijke regeling

Gemeenten financieren voor kinderen met een sociaal medische indicatie (SMI) plekken op de bso. Gemeenten zijn door mij opgeroepen⁶ om voor de groep ouders die gebruik maakt van deze gemeentelijke regeling de eigen bijdrage te vergoeden. Het gaat dan om ouders met kinderen die gedurende de drie weken sluiting gebruik zouden maken van de bso via SMI. De VNG geeft aan dat gemeenten hier goed mee aan de slag zijn gegaan. Gemeenten zullen 200.000 euro ontvangen voor deze tegemoetkoming. Het bedrag zal naar rato worden verdeeld onder de gemeenten. De precieze uitkeringsvorm zal eind september worden gecommuniceerd via Gemeentenuws.

4. Tot slot

Ouders hebben massaal gehoor gegeven aan de oproep van de overheid om door te betalen tijdens de sluiting van de kinderopvang. Ik dank hen hiervoor. Hierdoor was het mogelijk de kinderopvangtoeslag door de laten lopen en de eigen bijdragen tegemoet te komen via verschillende rondes TTKO (en TTKZO voor mensen die geen toeslag ontvangen). De sector is overeind gebleven, waardoor we ons nu en in de toekomst verzekeren van een goede plek voor onze kinderen waar zij zich volop kunnen ontwikkelen en de mogelijkheid voor ouders om zorg en arbeid te combineren.

Het beperkte aantal bezwaren voor de derde sluitingsperiode en de additionele tegemoetkoming zijn voor mij een belangrijk signaal dat de regeling over het algemeen succesvol is geweest. Zonder de betrokken uitvoerders (SVB en de Belastingdienst/Toeslagen) en branche- en ouderorganisaties was dit niet gelukt. Ook hen ben ik dankbaar voor hun inzet.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
C.E.G. van Gennip

⁶ Gemeentenuws van SZW 2022-3, 30 mei 2022.